

## Mai aproape de cetățeni, mai deschiși către oameni

Fiind axat pe dezvoltarea unei societăți civile puternice și proactive, pe promovarea principiilor bunei guvernări și a implicării cetățenilor în procesul decizional, Centrul CONTACT implementează, în ultimii ani, un șir de proiecte, orientate spre creșterea nivelului de transparență în activitatea autorităților publice locale, de cooperare comunitară. Semnificativ, în acest context, este proiectul „**Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative**”, care constituie subiectul materialului de mai jos.

Pentru a analiza situația în domeniu, Centrul a efectuat un studiu al nivelului de participare a membrilor comunităților și ai societății civile la procesul decizional și a respectării de către autoritățile publice locale a cadrului legal privind transparența în procesul decizional.

A fost selectat un eșantion de 1000 respondenți din 10 localități beneficiare. Studiul a arătat că mai puțin de jumătate dintre respondenți consideră că relația dintre cetățeni și primăria/consiliul local este foarte bună și bună (43,2%). Mai mult de jumătate din cei intervievați consideră că autoritățile publice nu sunt prietenoase cu cetățenii, văd în ei, pe de o parte, doar potențiali plătitori de impozite și taxe locale, iar pe de altă parte – petiționari veșnic nemulțumiți de rezultatele guvernării locale.

Autoritățile publice au răspunsul lor la aceste întrebări, în opinia reprezentanților APL, cauzele implicării scăzute a cetățenilor și altor părți interesate în procesul decizional sunt: cetățenii comunităților locale nu cunosc dreptul lor la informare, consultare, participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor locale; lipsește un proces de comunicare continuă și eficient între APL și cetățeni; lipsește încrederea în APL; cetățenii nu consideră că merită să se implice în procesul decizional, la fel, și indiferența.

Și mai curioase au fost răspunsurile cetățenilor referitoare la relațiile dintre autoritățile publice locale și grupurile de cetățeni activi, asociațiile obștești (ONG-uri). În cadrul discuțiilor individuale unii participanți



recunoșteau că în localitățile pe care le reprezintă nu întotdeauna există colaborarea cu dintre APL și ONG. Iată niște opinii semnificative: „ONG-urile colaborează în funcție de cine este la primărie. Primarii spun de ONG-uri că acestea „spală bani”. „Un ONG a vrut să deschidă un centru pentru copii, primăria i-a spus că nu trebuie. I-a trimis și procuratura peste ei, iată exemplul de conlucrare”. „ONG-ul la noi nu conlucrează, asta-i gândirea, că de cum apare un grup de oameni mai activi, apare bănuiala că aceștia „vor să ne ia locul”.

### Din consumatori - în făuritori ai democrației locale

Rezultatele studiului ne-au confirmat justetea ipotezelor care au stat la baza proiectului „Sporirea transparenței administrației publice locale în Republica Moldova prin implementarea politicilor participative”, finanțat de Fondul pentru Democrație al Națiunilor Unite (UNDEF), pe care Centrul CONTACT l-a realizat pe parcursul anilor 2018 – 2019 în 10 localități din Republica Moldova.

Memorandumul semnat între primărie și grupurile de cetățeni activi din localitățile implicate în proiect stipula responsabilitățile părților în procesul de implementare a proiectului. Astfel,

autoritățile publice s-au angajat să acorde grupului cetățenilor activi suportul informațional, consultativ, precum și colaborarea subdiviziunilor primăriei, a instituțiilor și serviciilor publice subordonate pe întreg parcursul procesului de planificare, desfășurare, evaluare a activităților grupurilor de cetățeni activi.

Consiliile locale s-au angajat să asigure accesul prioritar al membrilor grupului la ședințele publice ale primăriei și consiliului local și la informația de interes public.

Au fost, de asemenea, delegați reprezentanți ai primăriei și ai consiliului local pentru a participa la activitățile publice desfășurate de grupurile de cetățeni. Vitalie Casian, primarul satului Dubăsarii Vechi, menționa la una dintre primele ședințe ale grupului local al cetățenilor activi că și-ar dori ca cetățenii „să se transforme din consumatori pasivi ai rezultatelor democrației în făuritori ai acesteia la ei acasă”. În această localitate doleanțele primarului, dar și ale cetățenilor s-au realizat pe deplin.

### Democrația se învață

Experții proiectului au familiarizat participanții la instruire cu prevederile legale privind drepturile și

oportunitățile de implicare a cetățenilor în procesul decizional local, precum și obligațiunile autorităților publice locale pentru asigurarea transparenței activității APL și a accesului cetățenilor la informațiile de interes public.

Arcadii Baci, președintele AO „Satus Primus Studiorum”, membru al grupului cetățenilor activi din comuna Chetrosu, raionul Anenii Noi, a menționat că fără cunoștințele obținute în cadrul instruirilor n-ar fi putut mobiliza cetățenii la desfășurarea mai multor acțiuni comunitare.

N-a fost de mirare nici faptul că și unii consilieri, primari, funcționari publici au recunoscut că la aceste seminare au obținut și ei cunoștințe și abilitații noi în construirea unor relații adecvate cu cetățenii și societatea civilă. „Democrația se învață”, ne-au spus-o consilierii consiliului orașenesc de la Ștefan Vodă, care în rezultatul instruirilor au organizat o dezbatere publică ca la carte.

În felul acesta, circa 200 de cetățeni, membri ai ONG-urilor, aleși locali și funcționari publici au beneficiat, în cadrul proiectului, de seminare de instruire în domeniul transparenței și accesului la informație. În calitate de formatori au fost selectați experți, profesori de la Academia de Administrare Publică, practicieni în domeniul APL.

Cunoștințele obținute în cadrul acestor instruirii au stat la baza procesului de elaborare a planurilor locale de aprofundare a transparenței și asigurare a accesului cetățenilor la informațiile de interes public, realizat la următoarea etapă de implementare a proiectului.

**Vasile CIOARIC,**  
coordonatorul  
Programului  
Buna Guvernare,  
Centrul CONTACT